

ÇTL 533 - TÜRKOLAJİNİN TEMEL KAYNAKLARI VE METİNLERİ I - Sosyal Bilimler Enstitüsü - Çağdaş Türk Lehçeleri ve Edebiyatları Ana Bilim Dalı Genel Bilgiler

Dersin Amacı

Türkolojinin temel kaynaklarını ve metinlerini kavrayabilme

Dersin İçeriği

Türkoloji bilimi, tanımı, tarihi, Altay dilleri teorisi. Türk sözünün anlamını ve ana çizgileriyle Türklerin tarihi. Türkçenin tarihi dönemlerini ve Türk lehçeleri. Tarihi Türk şivelerinin başlıca fonetik ve morfolojik özellikleri. Çağdaş Türk lehçelerinin kullanıldığı bölgeleri ve Türkoloji literatürü.

Dersin Kitabı / Malzemesi / Önerilen Kaynaklar

ECKMANN, Janos, Çağatayca El Kitabı, çev. Günay Karaağaç, İstanbul, 1988. ECKMANN, Janos, Harezm, Kıpçak ve Çağatay Türkçesi Üzerine Araştırmalar, (hızl., Osman Fikri Sertkaya), TDK Yay., Ankara, 2003. ARGUNŞAH, Mustafa, Tarihi Türk Lehçeleri Çağatay Türkçesi, Kesit yayınları, İstanbul, 2013. ERCILASUN, A. Bican, Başlangıçtan Yirminci Yüzyıla Türk Dili Tarihi, Ankara: Akçağ Yayınları, Ankara, 2004. ERGİN, Muharrem, Türklerin Soykütüğü (Şecere-I Terakime) Ebûlğazi Bahadır Han, Tercüman 1001 Temel Eser 33. ÖLMEZ, Zuhâl Kargı, Şecere-i Terâkime (Türkmenlerin Soykütüğü), Simurg Ankara, 1996. VURAL Hanifi, A. SOLMAZ, Osman, KARAATLI, Recep, Çağatay Türkçesi, Taşhan Kitap, Tokat, 2010. Gülsevin, Gürer, Eski Anadolu Türkçesinde Ekler, TDK, Ankara 1997. Özkan, Mustafa, Türk Dilinin Gelişme Alanları ve Eski Anadolu Türkçesi, İstanbul, 2000. Şahin, Hatice, Eski Anadolu Türkçesi, Akçağ, Ankara 2003. Timurtaş, F. Kadri, Eski Türkiye Türkçesi XV. Yüzyıl Garmer-Metin-Sözlük, Akçağ Yay., Ankara 2005. BARUTCU ÖZÖNDER, F. Sema, Eski Türklerde Dil ve Edebiyat, Türkler, c. 3, 2002. GABAİN, A. Von, Eski Türkçenin Grameri. (Çeviren: Mehmet Akalın), TDK, Ankara, 2000. ŞEN, Serkan, Eski Uygur Türkçesi Dersleri, Kesit Yay., İstanbul, 2015. CAFEROĞLU, A., Eski Uygur Türkçesi Sözlüğü, İstanbul, 1993. ARAT, Reşit Rahmeti, Eski Türk Şiiri, TTK, Ankara, 1991. KÖKEN, Vedat, İyi ve Kötü Prens Öyküsü, TDK Yay., Ankara, 1998. KAYA, Ceval, Altun Yaruk, TDK, Ankara, 1994. ERGİN, Muharrem, Orhun Abideleri, İstanbul, 1982. TEKİN, Talat, Orhon Türkçesi Grameri, İstanbul, 2003. TEKİN, Talat, Orhun Yazıtları, Ankara, 1988. ORKUN, H. N., Eski Türk Yazıtları, TDK, Ankara, 1987. AKSAN, Doğan, En Eski Türkçenin İzlerinde, Orhun ve Yenisey Yazıtları Üzerinde Sözcükbilim, Anlambilim ve Biçembilim İncelemelerinin Aydınlatıldığı Gerçekler, İstanbul, 2000. BARUTCU Özönder, F. Sema, “Eski Türklerde Dil ve Edebiyat”. Türkler, c. 3, 2002. GABAİN, A. Von, Eski Türkçenin Grameri. (Çeviren: Mehmet Akalın), TDK, Ankara, 2000. ALYILMAZ, Cengiz, Orhun Yazıtlarının Bugünkü Durumu. Ankara, 2004

Planlanan Öğrenme Etkinlikleri ve Öğretme Yöntemleri

Ders Anlatımı, soru-cevap, okuma, fonetik ve morfolojik analiz

Ders İçin Önerilen Diğer Hususlar

Akademik makalelerden yararlanılabilir.

Dersi Veren Öğretim Elemanı Yardımcıları

Yardımcı öğretim elemanı bulunmamaktadır.

Dersin Verilişi

yüz yüze

Dersi Veren Öğretim Elemanları

Doç. Dr. Neşe Erenoğlu

Program Çıktısı

1. Türkoloji ve Altay dilleri teorisini bilir, Türk lehçelerinin ana kollarını farklarıyla bilir.
2. Türk sözünün anlamını bilir ve ana çizgileriyle Türklerin tarihini tanıır.
3. Türkçenin tarihi dönemlerini ve Türk lehçeleri tasniflerini bilir.
4. Tarihi Türk şivelerinin başlıca fonetik ve morfolojik özelliklerini bilir, metinleri dönemlerine göre ayırabilir.
5. Çağdaş Türk lehçelerinin kullanıldığı bölgeleri tanıır ve Türkoloji literatürünü bilir, bunları kullanabilir.

Hazırlık Sıra Bilgileri	Öğretim Laboratuvar Metodları	Teorik	Uygulama
1		Türkoloji biliminin tanımı, Altay dilleri teorisi, Türkçenin dünya dilleri arasındaki yeri	
2		Yapı ve Köken Bakımından Diller, Türk sözünün anlamı ve ana çizgileriyle Türk tarihi	
3		Türkçenin tarihi dönemleri ve Türkçenin yayıldığı alanlar	
4		Türk lehçeleri tasnifleri, Radlov ve Samoyloviç'in tasnifleri	
5		Türk lehçeleri tasnifleri, Baskakov'un tasnifi ve Türk bilim adamlarının tasnifleri	
6		Tarihi Türk şivelerinin fonetik ve morfolojik özellikleri Ana Türkçe, İlk Türkçe, Ana Bulgarca	
7		Tarihi Türk şivelerinin fonetik ve morfolojik özellikleri Eski Türkçe- Göktürkçe	
8		Ara Sınav	
9		Tarihi Türk şivelerinin fonetik ve morfolojik özellikleri Eski Türkçe- Göktürkçe	
10		Tarihi Türk şivelerinin fonetik ve morfolojik özellikleri Eski Türkçe- Uygurca	
11		Tarihi Türk şivelerinin fonetik ve morfolojik özellikleri Eski Türkçe- Uygurca	
12		Tarihi Türk şivelerinin fonetik ve morfolojik özellikleri Orta Türkçe- Karahanlıca	
13		Tarihi Türk şivelerinin fonetik ve morfolojik özellikleri Orta Türkçe- Harezmi dönemi	
14		Tarihi Türk şivelerinin fonetik ve morfolojik özellikleri Orta Türkçe- Çağatay dönemi	
15		Genel değerlendirme	

İş Yükleri

Aktiviteler	Sayısı	Süresi (saat)
Vize	1	1,00
Final	1	1,00
Ders Öncesi Bireysel Çalışma	14	3,00
Ders Sonrası Bireysel Çalışma	14	4,00
Ara Sınav Hazırlık	3	4,00
Final Sınavı Hazırlık	3	4,00
Teorik Ders Anlatım	14	3,00

Değerlendirme

Aktiviteler	Ağırlığı (%)
Ödev	40,00
Final	60,00

P.Ç. 1	P.Ç. 2	P.Ç. 3	P.Ç. 4	P.Ç. 5	P.Ç. 6	P.Ç. 7	P.Ç. 8	P.Ç. 9	P.Ç. 10	P.Ç. 11	P.Ç. 12	P.Ç. 13	P.Ç. 14	P.Ç. 15	P.Ç. 16	P.Ç. 17	P.Ç. 18
Ö.Ç. 1																	
Ö.Ç. 2																	
Ö.Ç. 3																	
Ö.Ç. 4																	
Ö.Ç. 5																	

Tablo :

- P.Ç. 1 :** Türk dilinin tarihî dönemlerini tanıır ve bu dönemleri ses, şekil, söz dizimi, biçimbilgisi açılarından yorumlar.
- P.Ç. 2 :** Genel olarak edebiyat kavramını ve Türk edebiyatının tüm sahalarındaki tür, şekil özelliklerini açıklar.
- P.Ç. 3 :** Türk dilinin kullandığı çeşitli alfabeler ve bu alfabelerin Türk dilinin fonetik karakterine uygunluğu konusunda bilgi verir.
- P.Ç. 4 :** Türk dünyası ile ilgili araştırmalarla yararlı olacak yabancı dil ve/veya dilleri öğrenir.
- P.Ç. 5 :** Türk dili ve kültürü sahasının yayılım alanlarını tarihî ve bugünkü özellikleri ile birlikte ortaya koyar.
- P.Ç. 6 :** Türk dilinin dünya dillerine etkisini ve dünya dilleri arasındaki yerini izah eder.
- P.Ç. 7 :** Türk Dünyasında edindiği bilgi ve kazanımlar çerçevesinde çeşitli saha çalışmaları yapabilir.
- P.Ç. 8 :** Türk topluluklarının sahip olduğu ortak kültürel özellikleri nitelendirir ve her topluluğun ortak kültür mirasına katkılarını ifade eder.
- P.Ç. 9 :** Türkçenin çağdaş lehçe ve edebiyatlarına hâkim olduğu için Türk Dünyası ile ilgili her türlü sosyal projelerde görev alabilir.
- P.Ç. 10 :** Dilbilim ve edebiyat terimlerinin dünya ve Türk literatüründeki anlamlarını tanımlar.
- P.Ç. 11 :** Türk Dünyası ile ilgili her türlü sanatsal, sosyal, kültürel etkinliği başarıyla başlatabilir, yürütebilir ve sonlandırabilir.
- P.Ç. 12 :** Uzmanlaştığı Türk lehçelerinde aktarma faaliyetlerinde bulunabilir.
- P.Ç. 13 :** Modern Türk edebiyatının eski Türk edebiyatı ve Türk halk edebiyatı ile olan ilişkisini açıklar. Her bir edebiyat döneminin diğer Türk toplulukları arasındaki ortak ve farklı yönleri ile etkileşimlerini tanıtır
- P.Ç. 14 :** Orta Asya'da yaygın konuşulan en az bir yabancı dili bildiği için bu bölgelerdeki faaliyetlerde görev alabilir.
- P.Ç. 15 :** Dili oluşturan, etkileyen, geliştiren bütün faktörleri açıklar.
- P.Ç. 16 :** Öğrendiği yabancı dil ve/veya dillerde çeşitli çeviri faaliyetlerinde bulunabilir.
- P.Ç. 17 :** Çağdaş Türk lehçelerinin ses, şekil özellikleri ile söz konusu lehçelerin söz varlığı karakterini tespit eder.
- P.Ç. 18 :** Türk edebiyatının ve kültürünün gelişim dönemlerini açıklar.
- Ö.Ç. 1 :** Türkoloji ve Altay dilleri teorisini bilir, Türk lehçelerinin ana kollarını farklarıyla bilir.
- Ö.Ç. 2 :** Türk sözünün anlamını bilir ve ana çizgileriyle Türklerin tarihini tanıır.
- Ö.Ç. 3 :** Türkçenin tarihi dönemlerini ve Türk lehçeleri tasniflerini bilir.
- Ö.Ç. 4 :** Tarihi Türk şivelerinin başlıca fonetik ve morfolojik özelliklerini bilir, metinleri dönemlerine göre ayırabilir.
- Ö.Ç. 5 :** Çağdaş Türk lehçelerinin kullanıldığı bölgeleri tanıır ve Türkoloji literatürünü bilir, bunları kullanabilir.